

SP4MP_RKD2 Specializace: Poradenství, diagnostika a intervence u jedinců s narušenou komunikační schopností a sluchovým postižením

Speciální pedagogika, 1. roč. navazující Mgr. studium (podzimní semestr 2015)

Vyučující: PhDr. Lenka Doležalová, Ph.D., kontakt: lenka.dolezal@gmail.com,
PhDr. Radka Horáková, Ph.D., kontakt: horakova.radka@gmail.com

Anotace předmětu:

Klasifikace sluchových vad, diagnostika sluchového postižení, důsledky sluchového postižení, kompenzační pomůcky užívané při rehabilitaci sluchu, reedukace sluchu a řeči u jedinců se sluchovým postižením, rozvoj komunikačních dovedností u jedinců se sluchovým postižením – sluchová výchova, dechová cvičení, globální čtení, rozvoj slovní zásoby, rozvoj jemné motoriky, recepce psaného textu, úprava textů pro čtenáře se sluchovým postižením, e-learning.

Požadavky k úspěšnému ukončení předmětu:

- **v termínu 13. 1. 2016 proběhne závěrečný test** (okruh otázek viz níže) + **prezentace pomůcky a její hodnocení** (požadavky viz níže)

Okruh otázek k závěrečnému testu:

- Klasifikace sluchových vad podle různých kritérií
- Diagnostika sluchových vad - metody vyšetření sluchu
- Včasná intervence u jedinců se sluchovým postižením - systém péče
- Ontogenetický vývoj řeči u dítěte s postižením sluchu
- Individuální logopedická péče v poradenských a školských zařízeních pro sluchově postižené
- Kompenzační a logopedické pomůcky užívané při rehabilitaci u jedinců s postižením sluchu

Okruhy témat k výrobě či hodnocení pomůcky pro logopedickou péči o dítě s postižením sluchu:

- Sluchová výchova – reakce na zvuk, identifikace a diferenciací zvuků, fonemický sluch, diskriminace vět
- Vyvození hlasu – vědomé používání hlasu, hlasová hygiena
- Dechová cvičení
- Rozvoj zrakového vnímání a nácvik odezírání
- Globální čtení, rozhovor, práce s deníkem
- Čtení s porozuměním a úprava textů pro SP
- Rozvoj jemné motoriky a grafomotoriky
- Oromotorika
- Vyvozování hlásek, fixace a automatizace jednotlivých hlásek
- Sluchová analýza a syntéza slov, rozvoj slovní zásoby

Individuální volba ze tří následujících možností:

1. výroba pomůcky, která bude využitelná při logopedické péči u dítěte s postižením sluchu
2. hodnocení existující pomůcky (hry) užívané při logopedické péči u dítěte s postižením sluchu v praxi
3. hodnocení softwaru či multimediální pomůcky užívané při logopedické péči u dítěte s postižením sluchu

Pozn. Při jakékoliv volbě je nutné použít přiložený formulář k popisu dané pomůcky a zhodnocení jejího využití.

Doporučená literatura:

DAŇOVÁ, M. *Metodika úpravy textů pro znevýhodněné čtenáře*. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2389-1

DOLEŽALOVÁ, L., HRICOVÁ, L. Raná intervence u dětí se sluchovým postižením a u dětí s hluchoslepotou. In OPATŘILOVÁ, D., NOVÁKOVÁ, Z. et al. *Raná podpora a intervence u dětí se zdravotním postižením*. Brno: Masarykova univerzita, 2012.

HOLMANOVÁ, J. *Raná péče o dítě se sluchovým postižením*. Praha: Septima, 2002.

HORÁKOVÁ, R., *Sluchové postižení – úvod do surdopedie*. Praha: PORTÁL, 2012.

HRICOVÁ, L., DOLEŽALOVÁ, L. Specifika přístupu k dětem se sluchovým postižením a dětem s hluchoslepotou. In BARTOŇOVÁ, M., BYTEŠNÍKOVÁ, I. et al. *Předškolní vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami*. Brno: Masarykova univerzita, 2012.

HRONOVÁ, A., MOTEJZLÍKOVÁ, J. *Raná komunikace mezi matkou a dítětem*. Praha: FRPSP, 2002.

HRUBÝ, J., BAREŠOVÁ. *Didaktické a technické pomůcky pro sluchově postižené v MŠ a ZŠ*. Praha: Septima, 1999

JANOTOVÁ, N. *Reedukace sluchu u sluchově postižených dětí předškolního věku*. Praha: Septima, 1996

JANOTOVÁ, N. *Odezírání u sluchově postižených*. Praha: Septima, 1999

JANOTOVÁ, N., SVOBODOVÁ, K. *Integrace sluchově postiženého dítěte v mateřské a základní škole*. Praha: Septima, 1998.

KRAHULCOVÁ, B. *Komunikace sluchově postižených*. Praha: Karolinum, 2002.

LEJSKA, M. *Poruchy verbální komunikace a foniatrie*. Brno: Paido, 2003.

LEONHARDT, A. *Úvod do pedagogiky sluchovo postihnutých*. Bratislava: Sapiientia, 2001.

MATUŠKA, O., ANTUŠEKOVÁ, A. *Rozvíjanie reči sluchovo postihnutých detí raného a predškolského veku*. Bratislava: SPN, 1992

PULDA, M. *Včasná sluchově řečová výchova malých sluchově postižených dětí*. Brno: MU, 2002

PŮSTOVÁ, Z. *Psychomotorický vývoj sluchově postižených dětí v předškolním věku*. Praha: Septima, 1997

ROUČKOVÁ, J. *Cvičení a hry pro děti se sluchovým postižením*. Praktické návody a důležité informace. Praha: Portál, 2006.

SEIDLOVÁ MÁLKOVÁ, G., SMOLÍK, F. *Diagnostická baterie pro posouzení vývoje jazykových znalostí a dovedností dětí předškolního věku*. Praha: Grada, 2014.

SMOLÍK, F., SEIDLOVÁ MÁLKOVÁ, G. *Vývoj jazykových schopností v předškolním věku*. Praha: Grada, 2014.

SOURALOVÁ, E. *Čtení neslyšících*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 2002.

SVOBODOVÁ, K. *Logopedická péče o děti s kochleárním implantátem*. Praha: Septima, 2005

ŠEDIVÁ, Z. *Rozvíjení sociální dovedností sluchově postižených*. Praha: Septima, 1997, 1998

ŠEDIVÁ, Z. *Psychologie sluchově postižených ve školní praxi*. Praha: Septima: 2006

VANĚČKOVÁ, V. *Výchova řeči sluchově postižených dětí*. Praha: Septima, 1996

VANĚČKOVÁ, V. *Příprava na čtení sluchově postižených dětí v předškolním věku*. Praha: Septima, 1996

DVD - Raná komunikace v neslyšící rodině - návodná pomůcka pro slyšící i neslyšící rodiče, jak postupovat při výchově jejich dítěte se sluchovým postižením. DVD obsahuje videoukázky komunikace neslyšících maminek s jejich neslyšícími dětmi, komentáře ukázek, užitečné rady pro výchovu dětí v raném věku, vyprávění maminek o jejich zkušenostech, atd. (www.frpsp.cz)

INTERNETOVÉ ODKAZY:

www.cktjzj.com

www.ruce.cz

www.ticho.cz

www.globalni-cteni.cz

www.predskolaci.cz

www.vymolova.cz/#!ulita

www.weblík.cktjzj.com

www.eliska.cz

<http://www.i-sen.cz/home>

<http://www.i-logo.cz>

<http://www.cochlear.com/wps/wcm/connect/au/home/support/rehabilitation-resources>

<http://www.jtc.org/services/parent-distance-education>

<http://www.medel.com/us/bridge-downloads>

<https://thelisteningroom.com/>

<http://www.asha.org/>

<http://firstwords.fsu.edu>

<http://laboratorium.detskarec.sk>

ČASOPISY: Speciální pedagogika, Gong, INFO Zpravodaj, Doteky